

BÀI 6

Lấy dữ liệu thống kê về dịch Covid-19 bằng phân tích cú pháp mã nguồn HTML

Chúng ta đã biết, các trang web sẽ hiển thị giao diện và các thông tin như văn bản, hình ảnh, liên kết... bằng mã HTML. Trong bài học này, chúng ta sẽ tìm hiểu cách quan sát mã nguồn của một trang web và lấy ra thông tin bất kỳ từ trang web đó. Thao tác lấy thông tin cần được thực hiện theo hai bước thực hiện trong tập tin views.py:

Bước 1: Lấy tập tin mã nguồn hiển thị giao diện HTML của trang web.

Bước 2: Tìm vị trí dữ liệu cần lấy nằm ở đâu trong mã nguồn và tách lấy số liệu.

Website của chúng ta cần lấy các thông tin về dịch Covid-19:

- Thống kê số liệu về dịch Covid-19:
 - + Tổng số ca nhiễm ở Việt Nam và trên thế giới
 - + Số ca khỏi ở Việt Nam và trên thế giới
 - + Số ca tử vong ở Việt Nam và trên thế giới
- Tin tức về dịch Covid-19
 - + Các tin tức về dịch Covid-19 ở Việt Nam

Chúng ta sẽ cần tìm những trang báo điện tử có những thông tin này, ví dụ số liệu thống kê ở Việt Nam có thể tổng hợp ở trang <https://vnexpress.net/covid-19/covid-19-viet-nam>, tin tức có thể lấy ở trang <https://tuoitre.vn/dich-covid-19-e576.htm>. Khi mới bắt đầu các bạn nên thực hành theo 2 trang web này, sau khi đã thành thạo các bạn có thể sử dụng bất kỳ trang web nào mong muốn.

6.1. Lấy tập tin mã nguồn hiển thị giao diện HTML của trang web

← → ↺ vnexpress.net/covid-19/covid-19-viet-nam 🔍 ⌵ ☆ ⚙ 📄 ⋮

Covid-19 > Số ca nhiễm **Việt Nam** 🌐 Thế giới 📄 Số liệu Vaccine ⓘ Câu hỏi về Vaccine 🏠 Cẩm nang F0 📄 Tin tức f 🐦

Kể từ khi dịch bùng phát từ đầu 2020 đến nay, Việt Nam đã ghi nhận **2.055.571** ca nhiễm, 1.789.188 người khỏi bệnh, **230.322** bệnh nhân đang điều trị và 36.117 ca tử vong.

7 ngày qua, tổng nhiễm trên cả nước giảm 82 (↑0%) so với cùng kỳ, tổng bệnh nhân tử vong giảm 342 (↓23%), số người khỏi bệnh giảm 46.564 (↓23%).

Nhiễm *	Khỏi	Tử vong	Đang điều trị
2.055.571	1.789.188	36.117	230.322
Cộng bỏ hôm qua +15.959	Cộng bỏ hôm qua +33.034	Cộng bỏ hôm qua +142	

* Số ca nhiễm bao gồm cả trong nước và nhập cảnh

Đầu tiên, chúng ta sẽ lấy thông kê số liệu của dịch Covid-19. Để lấy được mã nguồn, chúng ta sẽ sử dụng thư viện selenium và chromedriver_py để mô phỏng một trình duyệt gửi yêu cầu truy cập đến một website và nhận lại được mã nguồn. Các bạn cài đặt hai thư viện trên bằng lệnh `pip install selenium` và `pip install chromedriver_py`, sau đó cài đặt các module cần thiết vào chương trình như dòng 3, 4, 5. Vai trò cụ thể các module này tương đối phức tạp, các bạn có thể dựa vào tên module để tự tìm hiểu sau.

```
1 from django.shortcuts import render
2 from django.http import HttpResponse
3 from selenium import webdriver
4 from selenium.webdriver.chrome.options import Options
5 from chromedriver_py import binary_path

6 def index(request):
7     return render(request, 'web_covid.html')
```

Tiếp theo, chúng ta sẽ sử dụng các thư viện này để truy cập vào website cần lấy thông tin và lưu lại kết quả, chúng ta sẽ lấy tin tức trước. Lệnh ở dòng 6, 7, 8 dùng để thiết lập trình điều khiển (driver) của trình duyệt Chrome, lệnh ở dòng 9 dùng để sử dụng trình điều khiển này truy cập vào trang web <https://vnexpress.net/covid-19/covid-19-viet-nam> như một trình duyệt thông thường. Tại dòng 10, tập tin mã nguồn HTML của trang web được lưu vào biến `html_page`. Ngoài ra, trong dòng 12 chúng ta sử dụng lại hàm `HttpResponse()` để hiển thị kết quả thu được lên website.

```
... ..
5 from chromedriver_py import binary_path

6 options = Options()
7 options.headless = True
8 web_driver = webdriver.Chrome(executable_path=binary_path,
                                options=options)
9 web_driver.get("https://vnexpress.net/covid-19/covid-19-
                                viet-nam")

10 html_page = web_driver.page_source

11 def index(request):
12     return HttpResponse(html_page)
```

Các bạn chạy dự án bằng lệnh `python manage.py runserver` để quan sát kết quả. Lần đầu chạy sẽ mất khá nhiều thời gian, các bạn đợi cho đến khi link localhost xuất hiện và nhấn vào link đó. Sau khi nhấn, các bạn thấy giao diện website của chúng ta

chứa nội dung giống với website gốc, như vậy là chúng ta đã lấy mã nguồn của website gốc thành công, tuy nhiên có một số thành phần khác biệt như banner quảng cáo, những thành phần này sử dụng một số cách đặc biệt để hiển thị chứ không có trong mã nguồn, đây là nội dung nâng cao và sẽ không được phân tích chi tiết, chúng ta chỉ cần quan tâm những số liệu về dịch Covid-19 đã được hiển thị, tức là đã được lấy kèm cùng với mã nguồn.

6.2. Tìm vị trí dữ liệu cần lấy nằm ở đâu trong mã nguồn

Tiếp theo chúng ta chuyển sang bước 2. Để biết vị trí của một nội dung bất kỳ trên giao diện nằm ở đâu trong mã nguồn, các bạn nhấn phải chuột vào nội dung đó và chọn Inspect. Mã nguồn của nội dung đó sẽ được hiển thị, các bạn di chuyển con trỏ chuột lên phần nào thì hình ảnh phần đó sẽ được đánh dấu trên giao diện để chúng ta có thể xác định được mã nguồn đó là của phần nào.

Kể từ khi dịch bùng phát từ đầu 2020 đến nay, Việt Nam đã ghi nhận **2.055.571** ca nhiễm, **1.789.188** người khỏi bệnh, **230.322** bệnh nhân đang điều trị và **36.117** ca tử vong.

7 ngày qua, tổng nhiễm trên cả nước giảm **82** (↑0%) so với cùng kỳ, tổng bệnh nhân tử vong giảm **342** (↓23%), số người khỏi bệnh giảm **46.564** (↓23%).

Số liệu Việt Nam	Số liệu Thế giới	Số liệu Vaccine	Câu hỏi về Vaccine	Cảm nang F0	Tin tức Covid-19
2.055.571 Công bố hôm qua +15.959	1.789.188 Công bố hôm qua +33.034	36.117 Công bố hôm qua +142	230.322		
Tử vong	Khỏi	Đang điều trị			

* Số ca nhiễm bao gồm cả trong nước và nhập cảnh

```

<div class="item-count-vietnam item-nhiem">
  <div class="label-item">Nhiễm *</div>
  <span class="number-item">2.055.571</span>
  <span class="today-item">Công bố hôm qua +15.959</span>
</div>

```

Ví dụ với thông tin số ca nhiễm, chúng ta thấy giá trị số ca nhiễm là 2.055.571 nằm bên trong thẻ ``.

```

<div class="item-count-vietnam item-nhiem">
  <div class="label-item">Nhiễm *</div>
  <span class="number-item">2.055.571</span>
  <span class="today-item">Công bố hôm qua +15.959</span>
</div>

```

Chúng ta cần tìm thẻ `` này trong mã nguồn, qua đó lấy được giá trị văn bản (text) của thẻ. Khi tìm kiếm một thẻ bất kỳ, chúng ta thường gặp 2 trường hợp chính:

- Thẻ có thuộc tính "ID": Vì giá trị thuộc tính ID là duy nhất và dùng để định danh các thẻ, nên chúng ta có thể sử dụng thông tin này để tìm kiếm thẻ mà không bị nhầm lẫn với thẻ cùng loại khác.
- Thẻ không có thuộc tính "ID": Ví dụ với thẻ `` trên có thuộc tính class giá trị "number-item" và không có ID, trong mã nguồn có thể có nhiều thẻ khác như vậy.

Với trường hợp thẻ không có thuộc tính ID thì chúng ta có nhiều cách để tìm, ví dụ như tìm toàn bộ danh sách các thẻ như vậy và xem thẻ mình cần xuất hiện ở vị trí thứ mấy trong danh sách, hoặc chúng ta cũng có thể tìm thông qua thẻ cha, ví dụ thẻ `` trên nằm bên trong thẻ `<div>` có class = "item-count-vietnam" và "item-nhiem", chúng ta có thể tìm thẻ `<div>` này, từ đó sẽ lấy được thẻ ``.

Để trích xuất dữ liệu từ HTML một cách dễ dàng và hiệu quả, chúng ta sử dụng thêm thư viện BeautifulSoup, các bạn cài đặt thư viện bằng lệnh `pip install bs4`, import thư

viện bằng lệnh ở dòng 6, sau đó phân tích cú pháp của mã nguồn `html_page` và tạo một đối tượng **BeautifulSoup()** (ví dụ: `parser`) như dòng 12.

```
...
5 from chromedriver_py import binary_path
6 from bs4 import BeautifulSoup

7 options = Options()
...
11 html_page = web_driver.page_source
12 parser = BeautifulSoup(html_page, 'html.parser')
```

Đối tượng `parser` sẽ lưu mã nguồn đã được phân tích cú pháp và có thể thực hiện các việc tìm kiếm các thẻ theo loại thẻ, thuộc tính... Như phân tích ở trên, chúng ta có thể tìm toàn bộ danh sách các thẻ `` và xem thẻ chứa thông tin số ca nhiễm nằm ở vị trí thứ mấy, tuy nhiên cách này không khả thi vì số lượng thẻ `` trong mã nguồn thường rất nhiều và không cố định, vì trang web có thể có các nội dung quảng cáo chứa thẻ `` có sự thay đổi mỗi lần lấy dữ liệu. Chúng ta thu hẹp phạm vi tìm kiếm bằng cách tìm các thẻ `` nhưng có thông tin `class = "number-item"`.

Để tìm kiếm một thẻ bất kỳ, ta sử dụng hàm `find_all()`, hàm sẽ trả về danh sách các thẻ phù hợp. Chúng ta có thể truyền vào tên thẻ để tìm tất cả các thẻ đó trong mã nguồn, ngoài ra có thể truyền thêm thuộc tính của thẻ để thu hẹp phạm vi tìm kiếm.

```
# list_tag là danh sách tất cả các thẻ <span>
list_tag = parser.find_all('span')

# list_tag_with_class là danh sách tất cả các thẻ <span> có thuộc
tính class là 'item'
list_tag_with_class = parser.find_all('span', class_='item')
```

Khi các bạn có kinh nghiệm làm việc với HTML sẽ đưa ra được cách tìm kiếm theo các thẻ tối ưu hơn. Chúng ta thử tìm kiếm theo `` với thuộc tính `class = "number-item"`, sau đó in ra màn hình Terminal danh sách các thẻ `` này. Các bạn thêm các lệnh từ dòng 13 – 18 và chạy dự án, trong đó dòng 14 và 18 in ra chuỗi các dấu gạch ngang dùng để phân biệt với các thông tin khác được hiển thị trên màn hình, dòng 15 in ra toàn bộ danh sách `list_span`. Chúng ta thường xuyên sử dụng những lệnh `print()` này để hiển thị thông tin lên màn hình, qua đó theo dõi được chương trình hoạt động đúng hay không.

```
...
12 parser = BeautifulSoup(html_page, 'html.parser')

13 list_span = parser.find_all('span', class_='number-item')
14 print('-----')
15 print(list_span)
```



```
16 print(list_span[0])
17 print('so luong: ' + str(len(list_span)))
18 print('-----')
```

```
Terminal: Local X Local (2) X Local (3) X + v
[0122/025301.009:INFO:CONSOLE(1)] "Uncaught ReferenceError: CommonMeta is not defined", source: https://ads.pubm...
4&userIdMacro=PM_UID&redirect=%2F%2Fsync.adkernel.com%2Fuser-sync%3Fzone%3D148094%26dsp%3D403842%26t%3Diframe%26uid%3DPM_UID (1)

-----
[<span class="number-item">2.088.221</span>, <span class="number-item">1.794.924</span>, <span class="number-item">36.446</span>, <span class="number-item">256.907</span>, <span class="number-item">512.422</span>, <span class="number-item">20</span>, <span class="number-item">20.138</span>, <span class="number-item" id="item-vaccine-city">100,0%</span>]
so luong: 8
<span class="number-item">2.088.221</span>
-----
System check identified no issues (0 silenced).

You have 18 unapplied migration(s). Your project may not work properly until you apply the migrations.
```

`list_span` là một danh sách lưu các thẻ `` cần tìm. Danh sách (list), hay còn gọi là mảng (array), là một kiểu dữ liệu. Thay vì lưu trữ một thông tin duy nhất như biến, nó lưu trữ tập hợp nhiều thông tin, tạo thành một danh sách. Thông tin có thể là một số, một ký tự, một đoạn văn bản, một đối tượng..., danh sách `list_span` trong trường hợp này lưu các đối tượng thẻ và có thể coi là các chuỗi ký tự.

Mỗi thông tin trong danh sách được gọi là một phần tử (**item**). Các phần tử lưu trữ trong danh sách đều có vị trí (**index**) xác định, hay còn được gọi là chỉ mục và được bắt đầu từ 0. Chúng ta truy cập đến phần tử bất kỳ trong danh sách qua cặp dấu ngoặc vuông `[]` với cú pháp `<danh sách>[<vị trí>]`, ví dụ lệnh ở dòng 16 giúp hiển thị phần tử ở vị trí đầu tiên (vị trí 0) trong danh sách. Hàm `len(<danh sách>)` trả về kích thước (số lượng phần tử) của một danh sách bất kỳ như được sử dụng trong dòng 17.

Dựa vào kết quả trên, ta thấy các thông tin Số ca nhiễm, Số ca khỏi, Số ca tử vong nằm ở 3 phần tử đầu tiên có vị trí 0, 1, 2 trong danh sách.

Nhiễm *	Khỏi	Tử vong	Đang điều trị
2.088.221	1.794.924	36.446	256.907
Cộng bỏ hôm qua +15.935		Cộng bỏ hôm qua +177	Cộng bỏ hôm qua +15.758


```
-----
[<span class="number-item">2.088.221</span>, <span class="number-item">1.794.924</span>,
<span class="number-item">36.446</span> <span class="number-item"
>256.907</span>, <span class="number-item">512.422</span>, <span class="number-item">20<
/span>, <span class="number-item">20.138</span>, <span class="numbe
r-item" id="item-vaccine-city">100,0%</span>]
so luong: 8
<span class="number-item">2.088.221</span>
-----
```

Để tách ra được số liệu, ta sử dụng lệnh `.text` như mô tả dưới đây. Các bạn tạo thêm 3 biến để lưu 3 thông tin trên (ví dụ: **VN_case**, **VN_recovery**, **VN_death**), việc đưa thông tin này vào giao diện web sẽ được hướng dẫn chi tiết sau. Lúc này các bạn có thể xóa các lệnh từ dòng 14 – 18, thay vào đó là các lệnh lưu và hiển thị thông tin mới. Các bạn chạy thử và thấy chúng ta đã tách ra thành công các số liệu cần tìm.

```
13 list_span = parser.find_all('span', class_='number-item')
14 VN_case = list_span[0].text
15 VN_recovery = list_span[1].text
16 VN_death = list_span[2].text
17 print(VN_case)
18 print(VN_recovery)
19 print(VN_death)
```

```
[0122/031104.003:INFO:CONSOLE(3)] "Unrecognized feat
.js (3)
[0122/031104.190:INFO:CONSOLE(1)] "WARNING: Multiple
[0122/031104.266:INFO:CONSOLE(1)] "WARNING: Multiple
2.088.221
1.794.924
36.446
System check identified no issues (0 silenced).
```


Tóm tắt lý thuyết và bài tập thực hành

Trong bài học này, chúng ta đã tìm hiểu thư viện selenium để lấy dữ liệu và BeautifulSoup để phân tích cú pháp HTML.

Bài tập 1. Em hãy nêu trang web nguồn chúng ta lấy số liệu dịch Covid-19 tại Việt Nam.

Bài tập 2. Em hãy tìm trang web có thông tin dịch Covid-19 trên thế giới, sau đó phân tích và lập trình lấy số liệu số ca nhiễm, số ca khỏi và số ca tử vong tương ứng.

